

Pyhäjoen kunnan lausunto

POHTEEN TARPEENMUKAISISTA SOTE-KESKUKSISTA

Tarpeenmukaisia sote-keskuksia tulee olla järjestämissuunnitelman mukaisesti jokaisessa Pohjois-Pohjanmaan kunnassa vähintään yksi. Mikäli kunnassa on selkeitä asukaskeskittyymiä ja ns. vanhoja kuntia (kuntaliitokset), sote-keskukset tulee säilyttää (esim. Vihanti, Himanka jne.)

Pyhäjoen kunta katsoo, että tarpeenmukaisuuden määrittelyssä painoarvon tulee olla palvelutarve-, väestö- ja saavutettavuuskriteereissä. Valtion-osuuksien määräytymisessä yhtenä perusteena rahoitukselle on asukkaiden palvelutarve. Lähtökohtaisesti on arvioitava nykyisten sote-keskusten taloudellisuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Hyvät ja toimivat käytännöt tulee säilyttää. Sote-keskusvastaavat tulee nimetä ja heillä tulee olla riittävän kokonaisvaltainen ote henkilöstön ja toiminnan joustavaan johtamiseen. Henkilökunnan moniosaajuus tulee säilyttää ja sitä pitää kehittää edelleen. Siiloutumista ja epätarkoituksenmukaista toimintaa tulee välttää ja henkilöstön tulee kokea tekevänsä mielekästä ja osaamisensa mukaista työtä.

Rakennettavat sote-keskukset tulee olla sillä tavoin joustavia, että se mahdollistaa toimintojen uudistamisen ja kehittämisen, ja että tarpeiden muuttuessa nyt päätettävien sote-keskusten palveluvalikoimaa voidaan tarkistaa. Sote-keskuksissa toiminnan vaikuttavuus syntyy henkilöstön vyykykyden, ei näyttävien tilojen perusteella.

LAUSUNTOPYYNNÖN KYSYMYKSET

1. *Onko esitetty sosiaali- ja terveyskeskusten palveluvalikoima ja määrä alueiden väestön palvelutarvetta vastaava?*

Sote-keskusten palveluvalikoima tulee lähtökohtaisesti olla joustava ja kulloiseenkin palvelujen kysyntätilanteeseen reagoiva. Ennalta ehkäisevään työhön on uskallettava panostaa raskaiden palvelujen kustantamisen sijaan.

Pyhäjoen kunnan mielestä perustason ja lähipalvelujen vahvistaminen on yksi uudistuksen tärkeimmistä tavoitteista. Sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon saumatonta yhteistyötä ja panostusta ennaltaehkäiseviin palveluihin on lisättävä. Sote-keskusten käynnistämismuoto tarjoaa mahdollisuuden hyvien käytäntöjen laajentamiseen koko Pohteen alueelle.

2. Mikä on näkemyksenne yksiköihin, joiden palveluvalikoimaa ja tuottamistapaa esitetään lausuntomateriaalissa arvioitavaksi.

Pyhäjoen kunta pitää tärkeänä kaikkien nykyisten sote-keskusten kehittämistä ja uudistamista. Lausuntoluonnoksessa arvioitaviksi asetettujen sote-keskusten arviointi tulee suorittaa samoilla perusteilla kuin muidenkin tarpeen mukaisten sote-keskusten. Isompi väestömäärä, pidemmät etäisyydet ja julkisen liikenteen puute puoltavat laajempaa palveluvalikoimaa ja kattavampia palveluaikoja (Himanka, Vihanti).

3. Onko asiointisuunnat, työmatka- ja julkinen liikenne sekä välimatkat huomioitu riittäväällä tavalla sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkostossa?

Pääosin asiointisuunnat, välimatkat ym. on huomioitu hyvin. Edelleen jää kuitenkin vaikutelma, että ymmärrys kaikkein pisimpien etäisyyksien merkityksestä ei ole riittävä. Vähälle huomiolle näyttää jääneen myös se, että monien kuntien sisällä jo matkat sote-keskuksiin ovat todella pitkät. Julkinen liikenne pystyy vastaamaan vain heikosti matkustustarpeisiin liittyen sote-palveluihin. Tieverkoston huono kunto lisää painetta lähipalvelujen säilyttämiseen.

4. Miten sosiaali- ja terveyskeskuksen tulisi paikallisesti toimia, jotta se vastaa asukkaiden palvelutarvetta?

Joustavuus ja palveluprosessien sujuvuus on toiminnassa korostettava työtapa. Sote-keskukset ovat alueen ihmisiä ja heidän palvelujaan varten. Asiakkaan tulee saada tarpeelliset palvelut.

Lähiesihenkilötyö on avainasemassa työn sujuvassa järjestämisessä. Paikallisilla tiimivastaavilla ja muilla esihenkilöillä tulee olla mahdollisuudet järjestää paikallisia toimintoja tarpeen mukaan odottamatta ylemmän tason päätöksiä. Tämä luovuus ja itseohjautuvuus Pohteen palveluperiaatteiden rajoissa ja mahdollisuus ottaa käyttöön hyväksi havaittuja käytäntöjä tuottaa hyvän asiakaskokemuksen.

Sote-keskuksissa on uskallettava resursoida yksi lääkäri noin 1000 asukasta kohden. Myös muiden ammattiryhmien resurssointi tulee olla riittävä ja vakiintunutta. Sote-keskusten palveluissa asiakkaan näkökulmasta jatkuvuus parantaa tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Sote-keskusten tulee aktiivisesti ohjata asiakkaita ja potilaita omatoimiseen digipalvelujen käyttämiseen aina kun se on järkevää.

5. *Mitkä ovat tärkeimpiä keinoja henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi Pohjois-Pohjanmaalla?*

Pohteen ja työntekijöiden välillä on säilyttävä luottamus ja molemminpuolinen kunnioitus ja sekä työn tekemisen arvostus. Tarvitaan uutta johtamisen käytäntöä, joka mahdollistaa työntekijöille nykyistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa sekä työn tekemisen tapaan että työaikoihin. Pohteen työntekijöiden palkkauksen tulee olla kilpailukykyistä ja hyvästä työsuorituksesta ja osaamisesta on voitava korvata euromääräisesti.

Pyhäjoella 8.5.2023

PYHÄJOEN KUNNANHALLITUS

Antti Tornberg
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Helena Widnäs
talous- ja hallintopäällikkö